

VERGİ PUSULASI

Promosyonudur. Para ile satılmaz.

Sayı: 2 Ekim 2022

T A X E S

- Aracı Kurumların Şirket Portföylerine Kayıtlı Menkul Kıymetleri Satışında Bsmv Uygulaması
Sercan KOÇ
- E-ticarette Vergilendirme Ve İşyeri Sorunsalı
Mustafa DEMİR
- Özelgeler Çerçevesinde Serbest Bölgelerdeki Firmaların Yurtdışı Hizmet Ödemelerinde Kdv Boyutu
Burak FIRTINA
- Özel Tüketim Vergisi (II) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği İle Getirilen Düzenlemenin Anayasaya Uygunluğu İle Verginin Kanuniliği Ve Tarafsızlığı İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi
Barış Berk GÜNDOĞMUŞ

VERGİ PUSULASI

4. YIL

Maliye Denetim Elemanları Derneği 3 Aylık Yayın

YAZI DANIŐMA KURULU

ADI-SOYADI	UNVANI	GÖREV YERİ
Prof. Dr. Abuzer PINAR	Öğretim Üyesi	Ankara Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Murat DEMİR	Rektör Yardımcısı-Öğretim Üyesi	Harran Üniversitesi
Turan ULAŐ	Öğretim Üyesi	Afyon Kocatepe Üniversitesi
Hakkı SAYAN	Eski Baş Hesap Uzmanı	Özel Sektör
Fisun TÜRKMEN	Vergi BaşmüfettiŐi (Eski Hesap Uzmanı)	Ankara Sektörel-1
Naciye TAŞKESEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Adile ECEMİŞ GÜLEÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Çiğdem GÜNEŐ AÇIK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mikail OKYAY	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan AYZİT	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Fırat DEMİR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Bayram MAVİ	Hazine ve Maliye Müfettişi	TeftiŐ Başkanlığı
Cihad ULUS	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Gökhan USLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Adem YALÇIN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yasin TOPAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Mustafa YILMAZ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Hamdi YILDIRIM	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Faruk ARSLAN	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Hüseyin SUNGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Behiç BARIŞIK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
KürŐat ÖZTÜRK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf YILDIZ	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Sedat KANLI	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Salih YILMAZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Sinan UYGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ümit Çağlar IŐIKOĐLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ahmet YAVUZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İkbal BAŞ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Rıdvan ÖNDER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Bilal KABASAKAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Emre SEZER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Murat MUTLU	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
İbrahim FATİHOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sercan KOÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet SUBAŐI	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
İbrahim Eren ARSLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf KARATAŐ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ferhat ATAĞUL	Hazine ve Maliye Müfettişi	TeftiŐ Başkanlığı
Halit İslam EKMEK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Nasuh ERDÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İzmir Sektörel-1
Pelin ÇOŐKUN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Harun DOĞAN	Eski Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Uğur KÜÇÜKKAHYAOĞLU	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Kamil SIR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ramazan EFE	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan KAYA	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Murat DÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Cevdet KAPLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Barış Berk GÜNDOĞMUŞ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Haluk AMİL	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet Nazmi TOR	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sıbğatullah İMAMOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican KARABULUT	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Naci KAYAKÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican ÖZÜZEYBEK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1

VERGİ PUSULASI

SAYI 2
TARİH EKİM /2022

Sahibi	Maliye Denetim Elemanları Derneği Adına Dernek Başkanı Halit İslam EKMEN
Genel Yayın Yönetmeni	Naciye TAŞKESEN
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü	Ufuk KAYNAR
Dış İlişkiler Koordinatörü ve Reklam Sorumlusu	Mehmet Nazmi TOR
Yayın Kurulu	Şenay OTO Funda ŞAHİN Ayfer KAYACAN Adile ECEMİŞ GÜLEÇ Ömer YÜREK Fırat DEMİR Hüseyin PEKMEZCİLER Sinan UYGUR Adem YALÇIN Rıdvan ÖNDER Nasuh ERDÖNMEZ
İstanbul Temsilcisi	Özge İnci HURŞİTOĞLU
Ankara Temsilcisi	Behiç BARIŞIK
İzmir Temsilcisi	Kazım ATİK
Makale Göndermek İçin	yayin@mded.org
Dizgi ve Görsel Tasarım	Fatma Nur İYİĞÖR
Yayın Satış ve Yazışma Adresi	Finanskent Mah. Finans Cad. Sarphan Finans Merkezi Sitesi B Blok No:5/B No:333 Ümraniye/İstanbul (212) 909 13 10 yayin@mded.org www.mded.org
Baskı Cilt	Aryan Basım Tanıtım ve Matbaa Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti. - Yüzyıl Mah. Mas-Sit Matbaacılar Sitesi 5. Cadde: No:57-58 Bağcılar/İstanbul - (212) 544 99 06
Yıllık Abone Bedeli	300,00 TL (KDV Dahil)

- Dergimiz 3 AYLIK DERGİ olup, gönderilen makaleler en az 1 tanesi 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan 2 okuma komisyonu üyesi tarafından okunmaktadır.
- Okuma komisyonu tarafından uygun görülen makaleler yayın kurulu kararı ile yayımlanmaktadır. Yazım ve yayın kuralları derginin son sayfasında yer almaktadır.
- Vergi Pusulası Dergisinde yer alan yazı, tablo, şekil veya resimlerin telif hakkı Maliye Denetim Elemanları Derneğine aittir. Bir bölümü veya tamamı Dernek Yönetim Kurulu yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ya da bastırılmaz yazılardan alıntı yapıldığında kaynağın belirtilmesi gerekmektedir.
- Vergi Pusulası Dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlara aittir. Bu yazılar Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın veya Vergi Denetim Kurulu'nun görüşü olarak değerlendirilemez

SERBEST KÖŞE

ORTAKLARCA YERİNE GETİRİLMİYEN

SERMAYE TAAHHÜTLERİNİN VERGİSEL BOYUTU

Emre DEMİREL

Vergi Müfettişi

ORCID Numarası: 0000-0003-4904-4939

ÖZET

Ticari faaliyette bulunan işletmelerde kar, sermayenin dönem başı ve dönem sonu arasındaki olumlu farkı ile ortaya çıkmaktadır. Sermaye işletmelerin faaliyetinin yürütülmesi için gerekli en önemli unsurdur. Şirketler; borçlarında kullanmak amacıyla, yeni yatırım yapmak amacıyla, sermayelerini güçlü göstermek gibi nedenlerle sermaye artırımında bulunmaktadır. Sermaye artırımını gerek kuruluş aşamasında gerekse faaliyet devam ederken yapabilmektedir. Sermaye artışı geçmiş dönem karı, ortaklara borçlar vb. hesaplar üzerinden yapılacağı gibi nakit olarak da yerine getirilebilir. Ortaklar şirketin sermaye artırımına ilişkin taahhütte bulunabilmektedir. Söz konusu sermaye taahhütleri hem ticaret kanunu hem de vergi kanunları açısından anlam ifade etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sermaye artırım taahhüdü, temerrüt faizi, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı

GİRİŞ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun¹ (TTK) 344. maddesinde anonim şirketler için *'Nakden taahhüt edilen payların itibarî değerlerinin en az yüzde yirmibeşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmidört ay içinde ödenir. Payların çıkarma primlerinin tamamı tescilden önce ödenir.'* hükmü yer almaktadır. Anonim şirketlerde pay sahipleri tarafından nakdi sermaye taahhüdünün çeşitli nedenlerden dolayı yerine getirilemediği durumlar olabilmektedir. Bu durum karşısında pay sahipleri 6102 sayılı TTK'nın 482. maddesinde *'Sermaye koyma borcunu süresi içinde yerine getirmeyen pay sahibi, ihtara gerek olmaksızın, temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür.'* hükmünden hareketle temerrüt faizi ödemekle yükümlü olmakla birlikte yine aynı maddede *'Ayrıca, yönetim kurulu, mütemerrit pay sahibini, iştirak taahhüdünden ve yaptığı kısmi ödemelerden doğan haklarından yoksun bırakmaya ve söz konusu payı satıp yerine başkasını almaya ve kendisine verilmiş pay senedi varsa, bunları iptal etmeye yetkilidir.'* hükmü gereğince diğer yaptırımlarla karşılaşabilmektedirler. Makalenin ilerleyen bölümlerinde TTK da yer alan nakdi sermaye taahhütlerinin 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu² (KVK) karşısındaki durumu ve Vergi İdaresinin bu konudaki görüşü ile İdari Yargının konuya bakış açısı değerlendirilecektir.

1.5520 SAYILI KURUMLAR VERGİSİ KANUNUN YERİNE GETİRİLMİYEN NAKDİ SERMAYE TAAHHÜTLERİNE İLİŞKİN MADDESİ

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13. maddesinde mal/hizmet alım-satımı için; *'Alım, satım, imalat ve inşaat işlemleri, kiralama ve kiraya verme işlemleri, ödünç para alınması ve verilmesi, ikramiye, ücret ve benzeri ödemeleri gerektiren*

işlemler her hal ve şartta mal veya hizmet alım ya da satımı olarak değerlendirilir.' denmektedir.

Yukarıda belirtilen kanun lafzından da anlaşılacağı üzere ilişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı olarak yapılan ödünç para alınması verilmesi mal/hizmet alış-verişi olarak görülmektedir.

2.ORTAKLARCA YERİNE GETİRİLMİYEN SERMAYE TAAHHÜTLERİNİN YAPTIRIMI OLAN TEMERRÜT FAİZİNİN İSTENMESİNE İLİŞKİN VERGİ İDARESİ VE İDARİ YARGININ GÖRÜŞÜ

Ortaklarca yerine getirilmeyen nakdi sermaye taahhütlerinin yaptırımı olarak TTK'da şirketin temerrüt faizi isteme hakkı bulunduğundan bahisle mahrum kalan temerrüt faizinin şirketin karına aktarılması için girişimde bulunulması gerekmektedir. Şirketin tacir vasfı olduğundan basiretli bir iş adamı gibi davranıp şirkete gelir sağlayacak faizi istemesi gerekmektedir.

Vergi İdaresi zamanında yerine getirilmeyen sermaye taahhütleri için TTK'nın 482. maddesini dikkate alarak 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 13. maddesinde yer alan transfer fiyatlandırması kapsamında tarhiyatlar yapmaktadır.

Konuya ilişkin Danıştay 4. Dairesinin E. 1997/4274 ve K. 1998/5542 sayılı ilamında³ *'Tasfiyeye giren davacı şirketin 1.1.1994-23.12.1994 dönemi işlemlerinin incelenmesi sonucu ortaklara kullandırılan paralar karşılığında faiz tahakkuk ettirilmemesinin örtülü kazanç dağıtımı olduğu ileri sürülerek yapılan kurumlar vergisi tarhiyatı nedeniyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 75/4 ve 94/6-b inci maddeleri gereğince davacı şirket adına gelir (stopaj) vergisi salınmış, fon hesaplanmış kaçakçılık cezaları kesilmiştir. Ankara 1. Vergi Mahkemesi 30.5.1997 günlü ve E:1997/122, K:1997/582 sayılı kararıyla*

1 14/02/2011 Tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

2 21/06/2006 Tarihli ve 26205 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

3 Danıştay 4. Dairesinin E. 1997/4274 ve K. 1998/5542 sayılı ilamı

5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 17'nci maddesinin 3 ncü fıkrası uyarınca şirketin kendi aktif varlıklarından ortaklarına faizsiz veya düşük faizli borç para vermiş olmasının örtülü kazanç olarak kabul edildiği, olayda şirket ortaklarının taahhüt etmiş oldukları sermayeyi ödemedikleri, dolayısıyla borç vermenin söz konusu olmadığı, taahhüt edilen sermayenin ödenmemesi nedeniyle şirketin tasfiyeye gittiği, bu durumda davacı şirket ortaklarından tahsil edemediği bilançoda gösterilen sermayenin şirketin ortaklarına borç verme işlemi sayılarak uygulanmayan faiz içinde örtülü kazanç temin edildiğinin kabul edilemeyeceği gerekçesiyle tarhiyatın kaldırılmasına karar vermiştir. *Davalı İdare, davacı şirketin sermaye taahhüdünün yerine getirilmesine ilişkin muhasebe kaydı ile sermaye hesabını aynı yevmiye maddesinde karşılıklı çalıştırılmak suretiyle kaydettiğini, 31.12.1993 tarihi itibarıyla sermaye hesabının 500.000.000 lira alacaklandırılarak ortaklar arasında paylaştırıldığını ileri sürmekte, kararın bozulmasını istemektedir.*

.....

Bu nedenle, temyiz isteminin reddine 24.12.1998 gününde oybirliğiyle karar verildi.'' denmektedir. Görüleceği üzere İdari Yargı yerine getirilmeyen sermaye taahhüdüne ilişkin istenebilecek faiz için transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç hükümlerine göre eleştiri konusu yapılamayacağına karar vermiştir.

İdari Yargının vermiş olduğu karar gerçek borç-alacak ilişkisine dayanmayan sermaye taahhütleri için dikkate alınabilir. Ancak anonim şirket, pay sahibinin nakdi sermaye artışına ilişkin sermaye taahhüdünü yerine getirmemesi nedeniyle temerrüt faiz alacağı için pay sahibi hakkında takibe başladıysa burada artık gerçek bir borç-alacak ilişkisinden bahsetmek mümkündür.

Konuyu örnekle açıklayacak olursak; tek ortaklı veya aile şirketi olan anonim şirket nakdi sermaye

artırımında bulunsun ve ortak veya ortaklar nakdi sermaye artışına ilişkin sermaye artırım taahhüdünde bulunup bu taahhüdü süresinde yerine getirmesin. Bu durumda her ne kadar şirket tüzel kişiliği ortakların kişiliğinden bağımsız olsa da yerine getirilmeyen sermaye taahhüdü için şirketin ortakları hakkında temerrüt faizi istemesi yönünde girişimde bulunmayacağı açık olduğundan burada gerçek bir borç-alacaktan bahsetmek mümkün bulunmamaktadır.

Şayet; anonim şirket ortaklarının tek ortaklı veya aile şirketi olmadan yönetilmesi halinde şirketin sermaye taahhüdünde bulunan ve süresinde yerine getirmeyen ortak için tacir sıfatını kullanarak mahrum kalınan temerrüt faizinin istenmesi yönünde girişimde bulunması gerektiği açıktır.

SONUÇ

Anonim şirket tarafından, ortaklarca yerine getirilmeyen sermaye taahhüdüne ilişkin temerrüt faizinin istenmesi yönünde pay sahipleri nezdinde yasal takibe başlandığının ispatlanması halinde gerçek bir borç-alacak ilişkisinden bahsetmek mümkün olacaktır. Bu durumda yerine getirilmeyen sermaye taahhüdü nedeniyle pay sahiplerinden alınacak temerrüt faizi için gerçek bir borç-alacak ilişkisinden söz edilip Kurumlar Vergisi Kanununun 13. maddesi kapsamında transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç yönünden faiz alacağının emsallere uygunluk ilkesi gereğince değerlendirilip, gerekli görülmesi halinde eleştiri yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu

Danıştay 4. Dairesinin E. 1997/4274 ve K. 1998/5542 sayılı ilamı